

S Stát
ve formě

#Akceschopný

Stát může fungovat jen tehdy, pokud je parlament schopen jednat a rozhodovat. Opozice musí mít prostor kontrolovat vládu a hájit své voliče. Nesmí ale blokovat přijímání potřebných reforem. Platí zde jednoduché pravidlo: menšina má právo mluvit, většina má právo rozhodovat.

Kde je problém?

1. Projevy v Poslanecké sněmovně se využívají k blokování jednání, nikoliv debatě.

Ve Sněmovně využívají někteří poslanci své projevy k tomu, aby zdržovali jednání. Týká se to zejména poslanců s přednostním právem – předsedů stran a klubů. Ti mnohdy pronášejí dlouhé proslovy s cílem obstruovat, nejčastěji při projednávání pořadu schůze. Jejich projev mnohdy ani nesouvisí s projednávanou věcí. V jednacím řádu totiž není žádný časový limit pro projevy stanoven. Každý poslanec tak může řečnit i celé hodiny. Jednací řád neobsahuje ani možnost ukončit debatu a přejít k hlasování dříve, než jsou ukončeny všechny projevy, a to ani v případě paralyzujících obstrukcí. Výsledkem je časté ochromení práce celé Sněmovny a bránění schvalování důležitých reforem

i Ke změně jednacího řádu opakovaně vyzývá i Ústavní soud. Současný stav zákona o jednacím řádu Poslanecké sněmovny považuje za dlouhodobě neudržitelný a apeluje na reformu, která umožní vládoucí koalici účinně čelit paralyzujícím obstrukcím.

2. Opoziční poslanci nemají dostatek práv, aby mohli účinně volat vládu k odpovědnosti.

Opozice potřebuje nástroje, aby mohla naplňovat svoji kontrolující roli. Ve srovnání s doporučeními Rady Evropy jí chybí například garance zastoupení v orgánech Sněmovny (výbory a komise) a na rozhodujících postech (zejména předsedové výborů a komisí) nebo možnost rozhodovat o tématech projednávaných na plénu.

3. Jednání Poslanecké sněmovny je čím dál méně předvídatelné, což brání poslancům v práci.

Jednání Sněmovny chybí stabilnější rozvrh. Schůze se vlečou dlouho do noci, přibývá nepředvídatelných mimořádných zasedání a poslancům pak nezbývá čas na jejich další práci – účast na veřejných akcích, kontakt s voliči nebo setkání s odborníky. Nepředvídatelnost jednání znemožňuje poslankyním a poslancům sladit svou funkci s osobním životem. Situace dopadá zejména na ženy, kterých se péče o děti a další členy rodiny týká častěji než mužů.

i Přestože se neustále zvyšuje počet a délka jednání Poslanecké sněmovny, počet projednaných bodů dlouhodobě klesá.

Co s tím?

1. Racionalizovat debatu v parlamentu.

Obstrukce mají v parlamentní praxi své místo. Opozice jimi může ve výjimečných případech prosazovat zájmy svých voličů. Nesmí však vést k úplné paralýze.

[Více v dalším dokumentu na webu:](#)

- Omezit čas i počet vystoupení při předkládání návrhů na změnu či doplnění pořadu schůze. Po schválení pořadu by mělo být jednání o změnách možné jen omezeně.
- Zákonem nastavit maximální délku a počet vystoupení v rozpravě s možností delšího limitu při projednávání složitějších zákonů. Alternativně stanovit povinné rozdělování řečnického času mezi poslanecké kluby (s vyšším limitem pro opoziční poslance).
- Omezit také vystoupení přednostních řečníků mimo rozpravu – početně i časově.
- Omezit počet faktických poznámek na maximálně 2-3 poznámky.
- Stanovit povinnost mluvit k tématu výslovně i pro přednostní řečníky a důsledně ji vymáhat.
- Zavést možnost odhlasovat konec rozpravy při paralyzujících obstrukcích.

2. Posílit práva opozičních poslanců, aby mohli efektivně kontrolovat vládu.

Opozice potřebuje účinné nástroje, jak kontrolovat vládu a zastupovat své voliče. Tuto roli však nemají plnit nekonečné projevy na plénu, ale jiné, efektivnější nástroje.

- Upravit ústní interpelace tak, aby sloužily jako efektivní nástroj kontroly vlády – předkládat dotazy s větším předstihem a umožnit poslancům se k nejdůležitějším věci vyjádřit i bez přítomnosti dotyčného člena vlády.
- Zkrátit lhůtu pro odpověď na písemné interpelace.
- Zavést „opoziční okénka“, tedy prostor pro projednávání návrhů a aktuálních témat zvolených (nejen) opozičními poslanci.
- Zaručit adekvátní zastoupení opozičních poslanců v orgánech sněmovny (zejména výborech a komisích, a to včetně postů předsedů a místopředsedů).

3. Udělat schvalování pořadu i jednání ve Sněmovně transparentní a předvídatelné.

Pravidla jednání sněmovny musí být srozumitelné pro poslance i pro jejich voliče, kteří tak mohou sledovat a hodnotit práci svých zástupců.

- Posílit předvídatelnost harmonogramu jednání Sněmovny, např. vymezeným časem pro případné mimořádné schůze nebo pevnými bloky pro návrhy opozičních poslanců.

- Upravit v jednacím řádu grémium, tedy v praxi fungující orgán složený z předsedů poslaneckých klubů, který předjedinává pořad následující schůze.
- Návrh pořadu schůze schválený grémiem zveřejňovat předem na webových stránkách Sněmovny.
- Udržovat rozumně dlouhý seznam bodů pořadu jednotlivých schůzí.